

УДК 005.94

Тараненко Д.В., бакалавр, гр. СЗ-2, ФПТОВЖ
 Науковий керівник: к.е.н., доц. Жалінська І.В.
 Державний університет «Житомирська політехніка»

СОЦІАЛЬНИЙ АУДИТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНКИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ

У наш час гостро постає питання соціальної відповідальності бізнесу, оскільки держава, інвестори, споживачі та громадськість звертають дедалі більшу увагу на підприємства, які дбають про довкілля та суспільні інтереси. Проте достатньої практики проведення соціального аудиту підприємства ще не набули.

Метою дослідження є окреслення основних характеристик соціального аудиту в діяльності компаній.

Основні результати дослідження фахової літератури [1–3] дають змогу окреслити основні відмінності між соціальним та фінансовим аудитом (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняння соціального та фінансового аудиту

Критерії	Соціальний аудит	Фінансовий аудит
Мета	Оцінка впливу на екологію та суспільство	Оцінка фінансової звітності та економічний стан
Стандарти	Міжнародні стандарти з соціальної відповідальності (SA 8000, ISO 26000, AA1000 тощо)	Міжнародні стандарти фінансової звітності (GAAP, МСФЗ)
Цільова аудиторія	Громадські та благодійні організації, суспільство, співробітники, інвестори	Інвестори, акціонери, наглядові та контролюючі органи
Засади	Добровільна	Обов'язкова
Оцінювані ризики	Соціальні, екологічні, репутаційні	Фінансові, податкові, ліквідності
Результат	Звіт про соціальну відповідальність	Висновок про фінансову звітність

Джерело: узагальнено на основі [1-3]

Основними завданнями аудиту соціальної відповідальності виділяють рівень інформованості персоналу про поточну ситуацію, перспективи розвитку бізнесу та оцінку впливу на екосистему та соціальну сферу. Для проведення соціального аудиту використовують різноманітні методи, які залежать від мети, доступних ресурсів, розміру підприємства, специфіки галузі, зокрема:

1. Збір та аналіз кількісних даних, до прикладу, кількість соціальних програм та проєктів, обсяг сміттєвих відходів, показники споживання енергії тощо.
2. Спостереження за роботою компанії, взаємодією з суспільством та впливом на екологію.
3. Опитування серед клієнтів, працівників та інших зацікавлених сторін щодо оцінки задоволеності діяльністю компанії.
4. Порівняльний аналіз діяльності з іншими компаніями, що дозволяє поділитись досвідом та отримати цінну інформацію для власного розвитку.

Соціальний аудит відіграє важливу роль як інструмент оцінки ефективності соціальних ініціатив компанії, допомагає виявити сильні та слабкі сторони, а також надає можливість розробити план дій для покращення діяльності. На основі результатів проведення соціального аудиту впроваджуються нові практики у сфері соціальної відповідальності за допомогою розробки цільових програм, що підвищує прозорість діяльності.

В Україні соціальний аудит не є регламентованим, носить добровільний характер на відміну від країн Європи, де він є поширеним і регламентованим. Водночас більшість компаній в нашій країні стикаються з такими проблемами як висока вартість проведення соціального аудиту, відсутністю законодавчо-нормативної бази, недостатнім досвідом. В цілому це ускладнює побудову стратегії. Серед шляхів подолання зазначених перешкод перелічимо такі як залучення незалежних інспекторів, використання міжнародних стандартів, сприяння обізнаності працівників щодо соціальної відповідальності та співпраця з іншими компаніями.

Отже, соціальний аудит сприяє ефективності соціальних ініціатив, ідентифікації проблемних аспектів та розробки стратегій покращення, а також визначає, наскільки діяльність відповідає нормам моралі та етики, завдяки якому бізнес може не лише досягти фінансових цілей, а й заслужити довіру суспільства.

Список використаних джерел:

1. Кримчак Л. Ю. Соціальний аудит та інспектування: навч. посіб. Д.: РВВ ДНУ, 2020. 80 с.
2. Гнатишин Л., Костирко І., Прокопишин О., Малецька О. Аудит соціальної відповідальності бізнесу. Вісник Львівського національного аграрного університету. Економіка АПК. 2020. № 27. С. 178–183. URL: http://visnuk.kl.com.ua/joom/images/archive/econ/27_2020/Econ-27-2020-33.pdf
3. Марушко Н. С., Горбан І. М. Соціальний аудит як інструмент забезпечення соціальної спрямованості бізнесу. Науковий Вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2022. № 1. С. 38–45. URL: <http://journals.lvduvs.lviv.ua/index.php/economy/article/view/610/600>